

Bacheloroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for pedagogikk og livslang læring

Alexander Skomakerstuen

Er enhetsskolens tanker truet?

Bacheloroppgave i Pedagogikk

Mai 2019

Alexander Skomakerstuen

Er enhetskolens tanker truet?

Bacheloroppgave i Pedagogikk
Mai 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for pedagogikk og livslang læring

Tittel

Er enhetsskolens tanker truet?

PED 2900
BACHELOROPPGAVE I PEDAGOGIKK
Vår 2019

Kandidatnummer:
10042

Institutt for pedagogikk og livslang læring
NTNU

Inndeling

Første del

- Forside
- Inndeling
- Disposisjon og metode
- Problemstilling og begrepsavklaring om *enhetsskolen*

Hoveddel

- Enhetsskolen – et historisk blikk
- Privatskoler – en oversikt
- Hva enhetsskolen var og hva fellesskolen er
- Sosial utjevning med private skoler?
- Skoleporten – nasjonale prøver og eksamensresultater for 10.trinn
- Tingenes tilstand – en utvikling fra 2008-2018
- Noen tanker om hvorfor utviklingen er slik den er

Avsluttende del

- Oppsummering og konklusjon
- Kilder- og referanseliste

Disposisjon og metodikk

For denne oppgaven har jeg valgt å skrive en teoretisk drøftingsoppgave. Jeg valgte denne oppgavetypen fordi jeg følte den ga meg mest frihet i mine undersøkelser. Jeg skal se på forskjellig litteratur, artikler, statistikk og relevant forskning. Dette blir datamaterialet mitt. Oppgaven skal deles i 3 deler, en innledning, en hoveddel og en avslutning.

I innledningen skal jeg legge fram min disposisjon og metodikk. Jeg skal presentere problemstillingen og jeg skal også gi en kort begrepsavklaring på de mest relevante begrepene.

Hoveddelen blir den største og mest innholdsrike delen av oppgaven der jeg skal gi en kort historisk innføring i enhetsskolen og privatskolene, noe jeg mener er viktig for å forstå tyngden av begrepene *enhetsskole* og *felleskole*. Deretter skal jeg sette søkelys tilbake på problemstillingen og legge fram relevant data omkring den og drøfte begge sider av problemstillingen. Avisartikler, stortingsmeldinger og statistikk og vil bli presentert sammen med relevant forskning til problemstillingen.

Den avsluttende delen har som formål å oppsummere oppgaven. En konsis oppsummering der jeg skal se på om man kan trekke noen konklusjoner opp mot problemstillingen. Avsluttende del skal også inneholde referanseliste.

Problemstilling og begrepsavklaring

Den delen av norsk utdanningshistorie jeg har valgt å holde søkelys på i min bacheloroppgave er ideen om *enhetsskolen*, senere omtalt som *felleskolen* (Volckmar, 2016). Utviklingen av den samordnede offentlige skolen har ikke vært enkel. Uenighet, maktkamp, diskusjon og partipolitisk uenighet har preget skolepolitikken, og derfor kan man trygt omtale skolen som et politisk prosjekt (Imsen, 2017).

Navnet *enhetsskolen* dukket ikke opp før i 1911 da *enhetsskolekomiteen* skulle undersøke relasjonen mellom folkeskolen og høyere utdanning (Volckmar, 2016). Selv om begrepet ikke dukket opp formelt sett før i 1911 så har lignende tenkning blitt sett tidligere i norsk utdanningshistorie, noe som vi skal se på senere i oppgaven. Som en enkel begrepsavklaring angående begrepet *enhetsskolen* så kan man si at det er en idé om at grunnskolen skal være et likeverdig skoletilbud for alle i Norge; som skal gi tilpasset opplæring, jevne ut sosiale forskjeller og gi mulighet for sosial mobilitet. Siden det er så mye informasjon og historie å ta for seg skal jeg avgrense oppgaven til å fokusere mest på grunnskolen (barne- og ungdomstrinnet).

«Et av de viktigste spørsmålene i skolepolitikken er om den skal drives i privat regi, eller om den skal eies, styres og drives innenfor offentlig sektor» (Imsen, 2017, kap. 4, s 101).

Som motpol til den offentlige skolen så har vi de private skolene. De private skolene har også spilt en rolle i skolehistorien, da de har eksistert siden 1200-tallet, men i lys av begrepet enhetsskolen så har de private skolene blitt mer og mer erstattet av den offentlige skolen fra 1700-tallet (Imsen, 2017). Dersom enhetsskolens oppgave er å jevne ut sosiale forskjeller og skape fellesskap og likhet, så står ikke begrepet uten hinder. Ved et enkelt søk på www.google.no så finner jeg en rekke artikler i forskjellige aviser der grendeskoler og skoler i distriktet legges ned. Her går foreldrene så sammen om å danne privatskoler for å kunne ha et skoletilbud der de bor. Dette skal vi se mer på gjennom oppgaven da min problemstilling blir som følger:

«Hvilke utfordringer står ideen om enhetsskolen og fellesskolen ovenfor i lys av økende privatskoler?»

Enhetsskolen – Et historisk blikk

«Fra innføringen av et begrenset tilbud om obligatorisk skolegang gjennom forordningen fra 1739 til dagens kunnskapsløfte med 10-årig obligatorisk grunnskole og lovfestet rett til tre års videregående opplæring. Det som først ble omtalt som allmueskole, ble på 1800-tallet utviklet til en felles folkeskole og videre til et mer omfattende og enhetlig utdanningssystem på 1900-tallet. I siste halvdel av 1900-tallet ble dette systemet kalt *Enhetsskolen*, mens det etter tusenårsskiftet er blitt hetende *fellesskolen*». (Volckmar, 2016 s.132)

Allmueskolen, folkeskolen, enhetsskolen eller fellesskolen er forskjellige begreper fra norsk utdanningshistorie. Det er begreper som har eksistert separat, parallelt eller i overgang før og/eller etter hverandre. Denne oppgavens problemstilling handler om enhetsskolen, og dens framtidige utfordringer og mener jeg at det er viktig med en noe forenklet gjennomgang av sentrale fenomener i norsk utdanningshistorie for å forklare dybden av begrepet.

Det første steget i innføringen av norsk fellesskole ble gjort av den dansk-norske kongen Christian den 6. Han hadde en pietistisk religiøs overbevisning og hadde som mål å heve det religiøse og moralske nivået i befolkningen. Dette skulle han gjøre gjennom etableringen av en obligatorisk allmueskole. Kongen sendte i 1739 ut «*Forordning om Skolerne på landet i*

Norge, Og hvad Kløkkerne og Skoleholderne derfor må nyde», som forkynte at skoler skulle bygges over hele landet hvor barn fra 7-årsalderen hadde plikt til å gå på skolen fram til konfirmasjonsalder. Selv om alle barn skulle få skolegang så ble det også etablert separate skoler for borgerskapets barn. Skolesystemet ble da stadsdifferensiert, noe som verken ga noen stor grad av sosial mobilitet eller sosial integrasjon (Volckmar 2016).

Den neste store skolereformen vi skal nevne er «*allmueskoleloven for skolene på landet av 1860*». Med inspirasjon hentet fra den nye norske grunnloven fra 1814, romantikkens samt opplysningstidens ideer, ble skolen lagt under administrasjon fra staten. Skolen var dermed blitt en statlig institusjon, den fikk derav statsstøtte og selve skoledriften ble lagt til kommunene. (Volckmar, 2016) Videre ble også fagkretsen utvidet, læreryrket ble styrket og permanente skoler skulle utvides (Imsen, 2017). En av de store reformatorene bak denne reformen var filologen Ole Hartvig Nissen (1815-1874). Nissen mente at allmueskolen burde styrkes og ikke bare være et minimumskrav for de fattige. Han kjempet for at allmueskolen skulle bli til en folkeskole (Volckmar, 2016).

Etter reformen i 1860 var det fortsatt slik at vi hadde to forskjellige skolelover, en for allmueskolen i byene og en for allmueskolene i distriktene, og det var fortsatt kun borgerskolene eller latinskolene som ga innpass til høyere utdanning.

Store steg ble tatt på slutten av 1800-tallet for den norske skolen. «*Lov om den Høiere skole av 1869*» - de 3 første årene av allmueskolen ble gjort felles for alle barn. Stiftelsen av 6-årig middelskole, som skulle være forberedelse for videre skolegang til gymnas, samt virke som erstatning for latin -og borgerskolen. «*Lov om Folkeskolen paa landet og Lov om Folkeskolen i kjøbstederne*» fra 1889 Denne loven gjorde at vi endelig hadde en felles lov for distriksskolene og byskolene. «*Lov om den Høiere Skole*» av 1896 der man utvidet den tidligere loven ved å gjøre allmueskolen felles i 5 år i stedet for 3-årig (Volckmar, 2016).

Selv om vi fikk en 5-årig felles folkeskole så var det fortsatt slik at videre skolegang hadde flere veier å tilby. Latin- og borgerskoler eksisterte enda, der kun latinskoler gav mulighet til å studere ved universitet, og forskjellige middelskoler og realskoler, både private og offentlige, eksisterte fortsatt (Imsen, 2017). Begrepet *enhetsskolen* dukket opp i 1911. Da en enhetskomite ble nedsatt for å se nærmere på tilknyttingen mellom folkeskolen og de videre skolene (Volckmar, 2016). Begrepet *enhetsskole* skapte debatt, og flere tolkninger og forskjellige forståelser av begrepet var tilstede i det daværende debattmiljøet. Et rådende syn

var at folkeskolen kunne kalles en enhetsskole når enhetsskolen ikke hadde andre konkurrerende skoler. Debatten gikk fram og tilbake, men i 1920 ble det bestemt at kun de middelskolene som bygde på den 7-årig folkeskolen skulle få statsstøtte. Utfra dette skulle ikke folkeskolen ha noen andre offentlige skoler ved sin side, men være en enhetsskole. Det ble så, gjennom ny lov, i 1936 nedfelt at all videregående utdanning skulle bygges på den fells 7-årige folkeskolen (Volckmar, 2016). Enhetsskolen skulle nå gi sosial mobilitet og være et tilbud for alle.

«Etter andre verdenskrig sto utdanning sentralt på den politiske dagsordenen i alle de nordiske landene. Utvidelse til en 9-årig fellesskole for alle elever, uansett sosial og kulturell bakgrunn, evner og kjønn var et politisk mål i alle skandinaviske land fra 1950 tallet av».

(Imsen, 2009, kapittel 4, side 98). Tema som mangfold og likhet stod sterkt i etterkrigstiden. Arbeiderpartiet som satt med makten i store deler av etterkrigstiden hadde fokus på å skape et demokratisk samfunn gjennom det sosialdemokratiske-prosjektet, med like rettigheter for alle og godene skulle være jevnt fordelt. Denne nye samfunnsmodellen la nå opp til at utdanning ikke skulle sees på som en utgiftspost, men en investering i samfunnet. Sosial utjevning var også viktig for det sosialdemokratiske prosjektet. Sosial utjevning som mål skulle nås gjennom lik rett til utdanning med likeverdige utdanningstilbud, der elevene med forskjellige bakgrunner møtes i fellesskap i skolen. Dette skulle føre til fellesskap, likeverd og større mulighet for integrasjon i samfunnet (Volckmar, 2016).

I 1969 ble en 9-årig enhetsskole lovfestet i Norge. Det samme ble lovfestet i de andre skandinaviske landene gjennom 60- og 70-tallet. Ettersom alle landene gjennom driftige sosialdemokratiske regjeringer hadde hatt en utdanningspolitisk agenda der alle elever uansett bakgrunn skulle få muligheten til en 9-årig enhetsskole; dette omtales som *den nordiske skolemodellen* (Imsen, 2017).

Gudmund Hernes (AP) var kirke, undervisnings- og forskningsminister under Brundtlands tredje regjering og en viktig skikkelse under det som omtales som «1990-talls reformene». Hernes ønsket å reformere hele utdanningssystemet. Hernes som selv hadde opplevd enhetsskolen, brukte denne som en fakkell i sin politikk. For å sprøyte inn ny energi i skolen måtte ikke bare kunnskapsnivået heves, men kompetansen også. Dette skulle Hernes gjøre gjennom enhetsskolen. Enhetsskolen skulle både styrkes og utvides. (Volckmar, 2016) 1990-talls reformene var; Reform 94 hvor den videregående skole inkorporeres i skoleløpet og blir en rett for alle barn. Noe som gjør at enhetsskolen i praksis ekspanderte til å bli et 13-

årig felles skoleløp; Reform 97, hvor skolestarten endres fra 7 til 6-år og det ble en utvidelse av grunnskolen til 10-år.

Privatskoler – en oversikt

Fram til nå har vi gått gjennom en kort historisk reise av norsk utdanningshistorie med søkelys på ideene om enhetsskolen. Denne delen av oppgaven skal jeg derimot vie oppmerksomheten til fellesskolens «motpart»; de private skolene eller friskolene. Norsk utdanningshistorie sin spede begynnelse startet med private skoler da de var de rådende skolene i landet gjennom middelalderen.

Gunn Imsen beskriver private skoler slikt i boken *Lærerens Verden (2017)*

«Private skoler er skoler som eies og drives av andre enn offentlige myndigheter, vanligvis private organisasjoner eller bedrifter som har spesialisert seg på salg av utdanning, noen med tanke på profit» (Imsen 2017, kapitel 4, side 101)

I 1985 under Kåre Willochs (Høyre) regjering av 1981-1986 fikk vi gjennom *privatskoleloven av 1985* en lov der privatskoler kunne motta 85% statlig støtte. Under 1990-talls reformene motarbeidet Gudmund Hernes (AP), som var kirke- og utdanningsminister, høyresidens ønske om et større rom for etablering av private skoler. Det ble derimot, etter et regjeringsbytte med Bondevik-regjeringa og Kristin Clemet(H) som utdanningsminister, innført *Friskolelova* (2003). Dette løsnet opp etableringen av privatskoler og hadde fortsatt som ordning at staten skulle dekke 85% av driftskostnadene, men nå var det ikke tillat å tjene penger på skoledriften (Volckmar 2016).

Etter borgerlig valgnederlag og rødgrønt-skifte fra 2005-2013, med Sosialistisk Venstreparti-ministere over utdanningsposten, strammet man inn friskolelova i 2005 til å bli mer restriktiv. Den ble deretter byttet ut med privatskoleloven av 2007, som igjen gjorde det vanskeligere å etablere nye privatskoler. Etter regjeringsskifte i 2013, med en ny borgerlig regjering (Solbergs første regjering), så innførte regjeringen i 2015 en ny friskolelov. Denne bygget på gjeldene kriterier til godkjenning av friskoler, og la til nye godkjenningsgrunnlag med særskilt profil som det mest kontroversielle; der man kunne skape *profilskoler*. Dette er skoler med en bestemt profil, da med egne læreplaner, alternative fag og timefordeling (Volckmar 2016).

Ifølge *Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa* (heretter referert til som opplæringslova), kapittel 2. *Grunnskolen* §2-1, så har alle barn og unge plikt til grunnskoleopplæring (barne- og ungdomstrinnet) og kan oppfylle plikten ved offentlig grunnskoleopplæring eller annen tilsvarende opplæring. Annen tilsvarende opplæring kan være private skoler. De private skolene som mottar statsstøtte reguleres av *friskolelova*, og kan omtales som *friskoler*; de reguleres også av deler av *opplæringslova*. De andre private skolene, som ikke mottar statsstøtte, er da kun regulert av *opplæringslova*.

(Opplæringslova, 1998) (Friskolelova, 2003)

Ifølge Statistisk Sentralbyrå så hadde Norge 252 private grunnskoler i 2018, med 25.370 elever (Statistisk Sentralbyrå [SSB], 2018). Steinerskoler og Montessori-skoler er nok de mest kjente og utbredte private grunnskolene.

Hoveddel

Hva enhetsskolen var, og fellesskolen er

Begrepet *fellesskole* eller *enhetsskole* er ikke festet i lov. Faktisk så finner man ingen resultater om man søker på begrepene *enhetsskole* eller *fellesskole* hos www.lovdata.no, men hos www.udir.no (utdanningsdirektoratets hjemmeside) finner man begrepet *fellesskole* som det man omtaler grunnskolen som. Ifølge boka *Utdanningshistorie* skriver Nina Volckmar følgende: «Fellesskolen, som er betegnelsen som blir brukt på det offentlige utdanningssystemet fra første klasse til og med videregående opplæring under Kunnskapsløfte har hatt bred partipolitisk støtte.» (Volckmar, 2016, s.126)

Gjennom 2000-tallet forsvant nærmest begrepet *enhetsskole* ut av den utdanningspolitiske debatten til fordel for begrepet *fellesskolen*. *Enhetsskolen* hadde fått en etikett som en skole som ikke så tilstrekkelig på forskjeller og mangfold innad elevmassen, men fokuserte heller på majoriteten (Volckmar, 2016). Enhetsskolen som begrep er nå erstattet av fellesskolen som både partiprogram av Arbeiderpartiet og Høyre nevner flere ganger. Enhetsskolens ideer mener jeg har preget i stor grad hvordan vi ser på fellesskolen.

Kort oppsummert om hva ideen om enhetsskolen var/er:

- Et gratis skoletilbud, for alle elever
- Enhetsskolen skal ikke være diskriminerende mot elevene med tanke på geografi, etnisitet, religion eller økonomisk situasjon.

- Enhetsskolen skal gi mulighet til sosial mobilitet
- Enhetsskolen skal ikke ha annen offentlig skole ved sin side
- Enhetsskolen skal gi god kvalitet på undervisningen som skal gi konkurransedyktighet og gi avkastning til samfunnet.

Vi kan se enhetsskolens ideer i fellesskolen gjennom følgende:

- Vi har en gratis lovfestet grunnskole (Opplæringslova, 1998)
- Grunnskolen skal ikke diskriminere (Opplæringslova, 1998) (Utdanningsdirektoratet, læreplanverket, 2015)
- Grunnskolen gir mulighet til sosial mobilitet gjennom at gjennomført barne- og ungdomsskole gir rett til videregående opplæring, og gjennom studiekompetanse kan man ta høyere utdanning eller man kan gjennom yrkesfaglig videregående skole oppnå svennebrev/fagbrev.
- Vi har ingen annen 100% statlig finansiert offentlig skole.
- Vi scorer slikt at vi ligger litt over gjennomsnittet ifølge PISA undersøkelse fra 2015 (OECD, PISA, 2017).

Så tilbake til oppgavens problemstilling: *hvilke utfordringer står ideen om enhetsskolen og fellesskolen ovenfor, i lys av økende private skoler?*

Ut ifra den tidligere avgrensingen om hva privatskoler er og hvilke er de største, så mener jeg at disse to punktene er de som står som de største utfordringene mot enhetsskolen-ideene i fellesskolen.

1. Privatskoler er ikke gratis og kan være en motvekt til enhetsskolens mål om sosial utjevning.
2. Kvaliteten i en privatskole kan være for god og det kan bli for mange privatskoler. Noe som underbygger den offentlige skolen.

Vi skal se ta nærmere på disse punktene, i de neste avsnittene, deretter drøfte begge sider med relevant litteratur, forskning og artikler.

Sosial utjevning med privatskoler?

Private skoler som er godkjente etter friskoleloven (også kalt friskoler) har mulighet til å motta statsstøtte til opptil 85% av driftsutgiftene per elev. Resten må skolen hente inn gjennom foreldrebetaling. (friskolelova, 2003) På andre siden av gjerdet så har vi de offentlige skolene som skal være kostnadsfrie. (opplæringslova, 1998)

Hovedtanken bak enhetsskolen var at skolen skulle være gratis, samle barna i en felles folkeskole for å jevne ut sosiale forskjeller, og gi sosial mobilitet (Volckmar 2016). Man bryter allerede grunnideen når man introduserer konseptet private skoler, da elevene blir separert i forskjellige skoler. Argumenter mot de private skolene og deres ordning med skolepenger som betales av foreldre kan være at et slikt system kan skape forskjeller, og dermed kan forårsake segregering. Der eksempelvis kun familier med solid økonomi kan ha råd til å betale for skoleplassene. Dette kan da skape et klasseskille blant elevene.

Enhetsskolens tanke har tidligere vært å jevne ut sosiale forskjeller, noe vi kan se vektlegges i stortingsmelding nr.16 fra Stoltenbergs andre regjering, der stortingsmeldingen legger vekt på å skape likhet og likeverd. Her blir da det å utvikle et sosialt utjevnende utdannings- og kompetansesystem lagt fram som et hovedmål, og det at barns utvikling har sammenheng med foreldrenes levekår og muligheter på arbeidsmarkedet lagt frem som et viktig poeng. (Kunnskapsdepartementet, 2006).

Stortingsmeldingen lener seg på forskning fra OECD-rapporten «*Equality in Education, Thematic Review Norway*». Rapporten forteller i korte trekk at den norske utdanningsmodellen i mange tilfeller fungerer som en rettferdig (equitable) utdanningsmodell som bør videreutvikles. Det nevnes også i rapportens konklusjon at de fra PISA undersøkelsene ser at Norge har en andel elever som under-presterer. Det blir dermed også poengtert at den norske skolemodellen konstant burde søke etter nødvendige reformer, samtidig som at det må foregå uten ødeleggelsen av den daværende norske skolemodellen (OECD, 2006).

En nettartikkel fra klassekampen ser på utviklingen i Sverige, Danmark og Norge. Artikkelen inkluderer et intervju med en dansk professor i utdanning og pedagogikk. I Danmark mener professoren at den offentlige skolen har blitt en «b-skole» og privatskolen blir et tilbud for de resurssterke. Artikkelen skriver videre at i Sverige er oppblomstringen av privatskoler noe negativt, der svenskene scorer dårligere på internasjonale tester og forskning skal vise til at sosioøkonomisk bakgrunn spiller en stadig større rolle for elevprestasjonene (Simenstad, 2013).

For å se på friskolenes sak, så har enkelte friskoler i sine inntaksreglement mulighet for å få redusert egenbetaling, noe som for eksempel steinerskolen i Trondheim kan tilby.

(Steinerskolen i Trondheim, 2019) For å svare på spørsmål om segregering kan vi se på en rapport fra 2005, gjort av Norsk institutt for studier av forskning og utdanning /senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP), som undersøker om frittstående skoler har økt

segregeringen. I rapportens avslutning konkluderes det med at det ikke har blitt en forsterket grad av sosial segregering i den norske grunnskolen, videre forklares det at man ikke kan se en gjennomgående tendens til at foreldre av elevene har høyere inntekt enn foreldre med barn i den offentlige skolen. Det er derimot slik at de fleste foreldre som velger privatskole for sine barn, selv har høy utdanning (Helland & Lauglo, 2005).

Skoleporten – nasjonale prøver og eksamenskarakterer for 10.trinn

Nasjonale prøver er obligatoriske prøver for elever på 5-, 8- og 9-trinn (9-trinn testes ikke i engelsk) som har som formål å gi kunnskap om elevers grunnleggende ferdigheter i basisfagene; lesing, matematikk og engelsk. Prøvene blir utarbeidet av utdanningsdirektoratet i samarbeid med fagmiljø, universitet og høyskoler. I de nasjonale prøvene vises det til resultater i form av «skalapoeng»; en verdi som tilsier hvilket mestringsnivå elevene ligger på (Utdanningsdirektoratet, 2019). Presentert nedenfor skal vi se på statistikk for 5- og 8 trinn elever fra 2014-2019, og se om det er tydelige forskjeller i skalapoengsum mellom privatskoler og offentlige skoler. Merk igjen at dette kun er én enkel del av statistikken der vi ser på alle skoler i hele Norge og regner ut gjennomsnittspoengsummen. Man må ta til rette for faktorer som statistisk usikkerhet ettersom et større antall offentlige elever ble testet, i forhold til elever i den private skolen.

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Nasjonale prøver 5. trinn

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Privat, Trinn 5, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Engelsk	50	50	50	50	50
Lesing	49	49	49	49	48
Regning	48	48	48	48	48

(figur 3) (Utdanningsdirektoratet, 2019)

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Nasjonale prøver 5. trinn

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Engelsk	50	50	50	50	50
Lesing	50	50	50	50	50
Regning	50	50	50	50	50

(figur 4) (Utdanningsdirektoratet, 2019)

På figur 3 og figur 4 så kan vi se at det ikke er noen markant utvikling å se på fra de offentlige skolene. Gjennomsnittet av skalapoengsummen er konstant over disse årene. Resultatet er

ikke mye annerledes hos de private skolene, men vi kan se at elever scorer i gjennomsnitt lavere når det kommer til regning og lesing.

Her er statistikk hentet fra utdanningsdirektoratet med informasjon om gjennomsnittresultater hos nasjonale prøver for elever på 8-trinn:

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Nasjonale prøver ungdomstrinn

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Privat, Trinn 8, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Engelsk	52	52	51	52	52
Lesing	51	51	51	51	51
Regning	50	50	51	51	51

(figur 5) (Utdanningsdirektoratet, 2019)

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Nasjonale prøver ungdomstrinn

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 8, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Engelsk	50	50	50	50	50
Lesing	50	50	50	50	50
Regning	50	50	50	50	50

(figur 6) (Utdanningsdirektoratet, 2019)

I denne statistikken så kan vi derimot se at elevene på ungdomstrinnet i den private skolen scorer noe høyere enn den offentlige skolen. I figur 7- og 8 finner vi statistikk hentet fra utdanningsdepartementet som omhandler eksamenskarakterer i avsluttende skoleår på ungdomsskolen.

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Eksamenskarakterer

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Eksamenskarakterer, Privat, Trinn 10, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Engelsk skriftlig eksamen	4,0	3,9	3,8	3,9	3,8
Engelsk muntlig eksamen	4,8	4,8	4,5	4,7	4,7
Fransk 1 muntlig eksamen	4,5	4,3	4,1	4,8	4,5
Spansk 1 muntlig eksamen	4,8	4,5	4,3	4,7	4,1
Tysk 1 muntlig eksamen	4,2	4,3	4,4	4,4	4,2
Matematikk skriftlig eksamen	3,2	3,0	3,5	3,6	3,7
Matematikk muntlig eksamen	4,2	4,3	4,2	4,2	4,3
Naturfag muntlig eksamen	4,6	4,5	4,4	4,4	4,4
Norsk hovedmål skriftlig eksamen	3,5	3,5	3,5	3,5	3,7
Norsk muntlig eksamen	4,6	4,6	4,7	4,3	4,6
Norsk sidemål skriftlig eksamen	3,3	3,2	3,3	3,3	3,6
Religion, livssyn og etikk muntlig eksamen	4,4	4,3			
Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) muntlig eksamen			4,5	4,9	4,5
Samfunnsfag muntlig eksamen	4,6	4,5	4,6	4,5	4,5

(Utdanningsdirektoratet, skoleporten 2019) (figur 7)

Kan inneholde data under publiseringsgrense.

Skoleporten - Eksamenskarakterer

Enhet: Nasjonalt

Nasjonalt, Grunnskole, Eksamenskarakterer, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Indikator og nøkkeltall	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Engelsk skriftlig eksamen	3,7	3,7	3,6	3,8	3,7
Engelsk muntlig eksamen	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5
Fransk 1 muntlig eksamen	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3
Spansk 1 muntlig eksamen	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3
Tysk 1 muntlig eksamen	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3
Matematikk skriftlig eksamen	3,0	2,9	3,3	3,4	3,6
Matematikk muntlig eksamen	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1
Naturfag muntlig eksamen	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3
Norsk hovedmål skriftlig eksamen	3,4	3,4	3,5	3,4	3,5
Norsk muntlig eksamen	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5
Norsk sidemål skriftlig eksamen	3,1	3,1	3,2	3,3	3,4
Religion, livssyn og etikk muntlig eksamen	4,3	4,3			
Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) muntlig eksamen			4,4	4,4	4,4
Samfunnsfag muntlig eksamen	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4

(Utdanningsdirektoratet, skoleporten, 2019) (figur 8)

Dersom man skal ta utgangspunkt i disse karakterene og regne ut gjennomsnittet av eksamenskarakterene pr skoleår blir en enkel tabell seende slikt ut (se figur 8).

Her kan vi se at de private skolene har fått bedre resultater enn den offentlige skolen. Det er verdt å nevne at vi ser en positiv utvikling i den offentlige skolen, der differansen mellom skolene kun har vært 0,1 siden 2015

Gjennomsnittskarakter	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	I alt
Offentlig	3,9	3,9	4	4	4,1	3,98
privat	4,2	4,1	4,1	4,2	4,2	4,16

(tall hentet fra utdanningsdirektoratet, skoleporten, 2019) (figur 9)

Tingenes tilstand – en utvikling fra 2008-2018

Jeg skal nå se nærmere på utviklingen i grunnskolen i en tidsperiode fra 2008-2018 med statistikk hentet fra statistisk sentralbyrå (SSB).

Grunnskolar og elevar etter eigeforhold. Absolutte tal og			
		Endring i prosent	Endring i prosent
	2018	2017 - 2018	2008 - 2018
Grunnskolar i	2830	-0,6	-9,6
Private skolar	252	3,3	57,5
Offentlege skolar	2578	-0,7	-13,4
Elevar i alt	636350	0,5	3,3
Elevar i privat	25370	6,5	63,5
Elevar i offent	610980	0,3	1,7
Kilde: Statistisk sentralbyrå			

(figur 1, Statistisk sentralbyrå, 2018)

Ifølge denne fra statistikken fra SSB var det i 2018, 636 350 elever i grunnskolen, fordelt på totalt 2830 grunnskoler. Av disse var 252 av skolene private, mot de offentlige som var 2578. I antall elever så var 25 370 av elevene i private skoler og 610 980 elever i den offentlige. Ut ifra disse tallene så ser man at det fortsatt er den offentlige skolen som uten tvil er den største. Men dersom man ser på tabellen med søkelys på utviklingen over tid i antall elever og antall skoler, så kan man se at den private skolen er i kraftig økning, mot den offentlige der man kan se en lav prosent økning i elever og en reduksjon i antall skoler (SSB, 2018).

Elevar i grunnskolen og grunnskolar, etter eigarform				
	Skolar i alt	Private grunns	Elevar i alt	Elevar i private grunnskolar
2008	3131	160	616139	15513
2009	3068	161	615927	15969
2010	3028	160	615973	15306
2011	3000	165	614413	15469
2012	2957	185	614894	18190
2013	2907	195	615327	19105
2014	2886	208	618996	20436
2015	2867	224	623755	21648
2016	2858	238	629275	22721
2017	2848	244	633029	23817
2018	2830	252	636350	25370
Kilde: Statistisk sentralbyrå				

(figur 2) (Statistisk sentralbyrå, 2018)

Gjennom disse tabellene fra Statistisk sentralbyrå så kan vi se at de offentlige skolene har falt 13,4% i antall skoler og elevene har økt med 1,7% på 10 år. De private skolene, derimot, har over doblet seg i antall skoler fra 2008, nærmere sagt en økning 57,5% over 10 år. Veksten i antall elever i de private skolene har også økt drastisk, der prosentøkningen i perioden 2008-2018 er på 63,5%.

Hvis man ser på utviklingen i figur 2 så er årene 2008-2013 under rødgrønn-regjering og 2013-2018 under Solberg-regjeringene. Hvis man tar 19 105 elever minus 15 513 så sitter vi igjen med 3592 elever, dette er hvor mange flere elever i private skoler vi fikk på 5 år fra rødgrønn-regjering, og om vi gjør det samme regnestykke på skolene så får vi: 195 minus 160 som utgjør at 35 nye privat skoler oppsto.

Nå skal vi se på utviklingen etter 2013, da det ble et regjeringsskifte med Solberg-regjeringen. 25 370 elever minus 19 105 er lik 6265 flere elever i de private skolene siden 2013. 252 private skoler minus 195 tilsvarer 57 nye private skoler.

Vi kan med denne informasjonen fra SSB trygt verifisere at det under Solberg-regjeringene blitt en økende interesse for private skoler. Det har også vært en økende utvikling under rødgrønn regjering. Dersom denne utviklingen fortsetter i samme grad i det private og en slik stagnering i antallet offentlige skoler, samt relativt lave økningen på 1,7 prosent i antall elever, kan det være vi sitter igjen med en helt annen fordeling i den offentlige versus de private skolene.

Noen tanker om hvorfor utviklingen er slik den er

Regjeringsskifter kan være en naturlig årsak til den økende interessen for private skoler. Fra 2001 så har det vært forskjellige konstellasjoner av regjeringer; utdanningsministerne har vært fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti, som er to partier som tradisjonelt sett har stått langt unna hverandre i skolepolitikken (Volckmar, 2016). Med lovendringer, partiprogram, stortingsmeldinger- og proporsjoner, så har det vært ganske forskjellig syn på de private skolenes rolle i den norske skolen. Lovendringer og synspunkter herfra er noe som antakeligvis har hatt innvirkning på utviklingen vi kan se tilbake på i dag.

Andre begrunnelser til å velge privatskoler kan være på vegne av religiøst grunnlag eller en skole med en spesiell pedagogisk profil; slik som en montessoriskole eller idrettsskole.

Montessoriskoler er en av de mest utbredte privatskolene vi har til lands (Montessoriforbundet, 2016).

For å støtte opp om hvorfor man skal velge en montessoriskole kan vi se på en artikkel hentet fra www.forskning.no med tittelen: «Flinkere med montessoripedagogikk». Der lener forfatteren seg på en amerikansk studie hvor montessorielevene ble testet og resultatene var at elevene hadde en mer sosial og harmonisk lek, samt at montessorielevene hadde høyere sannsynlighet til å anvende rettferdighetssansen for å løse konflikter med andre barn. Elevene viste også større kreativitet i skriving, men gjorde det ikke bedre i grammatikk. Forskerne konkluderte dog med at montessoripedagogikken var mer gunstig for elevene enn de mer standardiserte pedagogiske metodene (Søderlund, 2006).

Sentralisering og skoleøkonomi kan være andre faktorer for den økende mengden private skoler, samt reduksjonen i de offentlige. Skoler som blir lagt ned på grunn av lave elevtall eller dårlig skoleøkonomi kan ha en innvirkning på utviklingen vi ser i skolen i dag. Vi ser stadig i mediene at offentlige skoler legges ned i distriktet og at distriktene går sammen for å bygge privatskoler. Se eksempler her:

I artikkelen «Tre skoler legges ned i Verdal» så forteller NRK at kommunestyret i Verdal legger ned 3 offentlige skoler på bakgrunn av nedgang i elevtallene. Medlemmer fra Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) er misfornøyde med bestemmelsen og ønsker å etablere to privatskoler for å kompensere med tapet av de offentlige skolene. (Lorentzen, Marthinsen,

2017) I en annen artikkel i aftenposten skrives det om den økende bølgen av private skoler i bygdene, der Porsgrunn kommune har vedtatt å legge ned 4 offentlige skoler. Foreldrene i gjengjeldelse har søkt om å etablere 4 nye montessori-skoler (Aftenposten, 2011).

En artikkel fra Østlendingen viser til at det ble lagt ned 16 grunnskoler i Hedmark og 3 i Trysil, og at det er usikkerhet rundt 5 skoler til, dette under rødgrønn regjering. Parallelt eksisterer det 8 privatskoler, der 3 er etablert de siste 4 årene for å kompensere for nedlagte offentlige. Utdanningsdirektøren i Hedmark sier grunnene til nedleggelse kan være kommuneøkonomi eller mangel på lærere (Møystad, 2009). Enda en artikkel, denne fra Arbeidets Rett, skriver at FAU-ledere vil gå sammen for å se på mulighet for å opprette montessoriskoler i Røros kommune, for å slippe å leve i uvisshet og konstant kjemping for å beholde skolen. FAU mener det er på grunnlag av Røros kommunes økonomiske problemer at spørsmålet om skolenedleggelse dukker opp hvert år (Enget, 2014).

For å drøfte presentert statistikk fra SSB og avisartikler ovenfor så kan vi se på et statistikknotat publisert av utdanningsdirektoratet i 2018 på deres nettside.

I Avsnittet med tittel «en nedlagt offentlig skole blir som regel ikke erstattet av en privatskole» skriver de at kun i 6% av gangene en offentlig skole legges ned, så dukker det opp en privatskole på samme lokasjon i samme år den offentlige skolen legges ned. Videre står det at det legges ned mange flere offentlige skoler enn det opprettes nye private skoler, men de skriver at 3/10 nye private skoler etableres i samme beliggenhet som en nedlagt offentlig skole. Derav Montessoriskoler er i flertall, da 4% av offentlige skoler som legges ned blir erstattet av montessoriskoler det samme året. Utdanningsdirektoratet avslutter avsnittet med å nevne at de private skolene i gjennomsnitt sitter igjen med færre elever enn den offentlige hadde derav de private sitter igjen med gjennomsnittlig 36 elever, mot de offentlige som i gjennomsnitt hadde 51. De skriver også at privatskoler de siste årene i litt mindre grad erstatter nedlagte gamle skoler, men at det er en liten økning i privatskoler med annet opplæringstilbud (Utdanningsdirektoratet, 2018).

Utdanningsdirektoratet viser til dette gjennom statistikk de har lagt ved i artikkelen (se artikkelen for å se nevnt statistikk). Direktoratet nevner dog ikke om det finnes privatskoler som eventuelt bygger nye skolebygg eller flyttes til annen lokasjon, eller de der godkjenningprosessen for skolen tar lengre tid enn et år.

I samme statistikknotat drøfter utdanningsdirektoratet sentralisering i avsnittet «fordeler og ulemper med et mer sentralisert skoletilbud». Ulemper med sentralisering er lengre reisevei

for elevene samt det å legge ned lokale skoler kan påvirke lokalsamfunn negativt. Fordeler er det at rekrutteringen av lærere kan bli enklere. Statistikknotatet fra utdanningsdirektoratet henviser til en studie der man ikke finner noen langsiktige effekter hos barn påvirket av nedleggelse av skoler (Utdanningsdirektoratet 2018). Statistikknotatet skriver også at spredt bosetning, samt lavt antall elever på små skoler, gir høyere utgift per elev. På lik linje så har større skoler mindre utgifter per elev enn det små skoler har (Utdanningsdirektoratet 2018).

«Opprettelser og nedleggelse av skoler styres av befolkningsutvikling, lovverk og kommunenes prioriteringer og økonomi. Antall nye og nedlagte skoler varierer fra år til år, men den mangeårige utviklingen med at skoler legges ned fortsetter, samtidig ser vi at antall nedleggelse har flatet litt ut». (Utdanningsdirektoratet. Siste avsnitt. 2018)

Avsluttende del

Oppsummering og konklusjon

Gjennom denne oppgaven så har jeg gjort rede for enhetsskolens plass i den norske utdanningshistorien og dens påvirkning i det som vi sitter igjen med i dag, nemlig; fellesskolen. Litteratur, forskning, artikler har blitt lagt fram, fra forskjellige hold med forskjellig politisk- og utdanningspolitisk syn. For å summere oppgaven vil jeg starte med å trekke fram de to punktene som jeg mente var utfordringer for fellesskolen og derav enhetsskolen. Det første punktet omhandlet hvorvidt den private skolen var segregerende. Om den muligens var med på å skape store skiller mellom elevene, som igjen ville ha påvirket samfunnet. Kunne vi sittede igjen med «eliteskoler» og et slitent offentlig skoletilbud for de med dårligst økonomi?

Forskningen fra OECD fra 2006 mener at utdanningssystemet vårt fungerte bra og det var store tilfeller av det som omtales som «Equity» (OECD, 2006). Denne forskningen ble utgitt ikke lenge etter vi fikk vår første friskolelov av 2003, og rapporten var publisert før privatskoleloven ble innført i 2007. NIFU STEP rapporten av 2005 undersøkte nettopp dette med segregering, og fastslo at det ikke i noen spesiell grad kunne sees en forsterkelse av sosial segregering i grunnskolen, likeså ble det også skrevet i NIFU STEP rapporten:

«I forhold til segregeringen blant de kommunale skoler, ville andelen friskoleelever måtte øke sterkt for at friskolene skal kunne ha noen tydelig effekt. Siden et slående funn er den store

heterogeniteten i norske friskoler, vil den framtidige utvikling i stor grad avhenge av hva slags friskoler som vil bli opprettet som følge av den nye loven» (Helland & Lauglo. 2005, s.93).

I boken utdanningshistorie skrives følgende:

«Med bakgrunn i Habermas' teorier om det sosialstatlige prosjektet og tanket om solidaritet og fellesskap som den egentlige samfunnsintegreringen vil fellesskolens posisjon i samfunnet være av stor betydning. Private alternativ vil, hvis de får stor nok utbredelse, være en trussel mot fellesskolen som samfunnsintegrerende institusjon». (Volckmar, 2016, s.127)

Begge disse sitatene bygger på at dersom de private skolene får nok utbredelse kan det ha konsekvenser for den offentlige skolen. Noe som bringer oppsummeringen til neste punkt. Punkt nummer to, underbygning av den offentlige skolen. Utviklingen vi har sett der mellom 2008-2018. Statistikken hentet fra SSB viser at interessen for de private skolene har økt mye de siste 10 årene, med økning på over 57,5% (SSB, 2018). Det var en økning under rødgrønn regjering der vi fortsatt hadde privatskoleloven av 2007, men vi ser at interessen økte enda mer under den borgerlige regjeringen og deres gjeninnføring av friskoleloven av 2015. Statistikken viser fortsatt at det totale bildet er i den offentlige skolens favør, men etter utviklingen å dømme, samt tyngde i sitatene nevnt ovenfor, så kan differansen mellom offentlig- og privatskoler se helt annerledes ut i en framtidig statistikk fra 2018-2028.

Som nevnt tidligere så mener jeg at de største utfordringene til ideen om fellesskolen er sosial segregering og en underbygning av den offentlige skolen. Med tyngde i de faktaene jeg har framstilt mener jeg at ideen om fellesskolen er truet, men kan overleve om man opptrer varsomt. Uten progressivitet og reformideer så vil aldri den offentlige skolen bli noe bedre enn middelmådig i min oppfatning. Jeg mener videre at man alltid skal strebe etter å ha en god offentlig skole, som kanskje kan slå til internasjonalt å bli en av verdens beste offentlige skoler. Det kan dog være vanskelig å reformere en såpass stor gruppe, derfor er det viktig at de private skolene kan opptre som et slags «test-felt» for forskjellige pedagogiske vinklinger. Den offentlige skolen må følge med i utviklingen hos de private skolene, slikt at den offentlige skole kan selektivt ta med seg gode kvaliteter som fungerer i minoriteten og hvis det er mulig, implementere det i majoriteten. Kontroll over utviklingen er også viktig for at de private skolene ikke skal bli de rådende skolene, en viktig faktor for dette mener jeg er å beholde ordningen hvor de private skolene ikke kan opptjene en profitt på skoledriften. Dette

kan muligens være med å dempe interessen for skoleiere som kan ha profitt som eneste motiv for skole drift. Hvis vi klarer å holde den offentlige skolen rådende så mener jeg at enhetsskole-ideene aldri kommer til å forsvinne. De har, i min mening, blitt som bærebjelkene i den norske offentlige skole.

Referanseliste

- Aftenposten. 19.Desember 2010. «Grendeskoler blir erstattet av private». Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/rgno3/Grendeskoler-blir-erstattet-av-private>
- Enget, T. 8.Desember 2014. «Går sammen om privatskole». Hentet fra: <https://www.rekken.no/kommuneokonomi/roros/skole/gar-sammen-om-privatskole/s/5-44-2240>
- Friskolelova. (2003). Lov om frittstående skolar. (LOV-2003-07-04-84). Hentet fra: <https://lovdata.no/lov/2003-07-04-84>
- Helland, H. Lauglo, J. (2005). *Har frittstående skoler økt segregeringen?* (Rapport 2/2005, NIFU & STEP). Hentet fra: https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/5/gir_frittstaende_skoler_bedre_elevresultater_nifu_step.pdf
- Imsen, G. (2017). *Lærerenes verden – innføring i generell didaktikk* (5.utgave). Oslo: Universitetsforlaget
- Kunnskapsdepartementet. (2006). *...og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring*. St.meld. nr.16 (2006-2007). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-16-2006-2007-/id441395/>
- Lorentzen, K.R & Marthinsen, K.J. 19. Juni 2017. «Tre skoler legges ned i Verdal – vurderer privatskoler». Hentet fra 12.mai 2019 fra: <https://www.nrk.no/trondelag/tre-skoler-legges-ned-i-verdal--vurderer-privatskoler-1.13567093>
- Møystad, C. 19.November 2009. «16 grunnskoler lagt ned i Hedmark» Hentet fra: <https://www.ostlendingen.no/nyheter/16-grunnskoler-lagt-ned-i-hedmark/s/2-2.2757-1.4018101>
- Norsk montessoriforbund. 2019. Hentet fra <https://montessorinorge.no/om-oss/>
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). (2006). *Equity In Education, Thematic Review Norway*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/internasjonalt/oecd/26883_6-equity_endelig.pdf
- OECD. 2017. PISA 2015-results. Hentet fra: <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-volume-v-9789264285521-en.htm>
- Opplæringslova. (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa. (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra: <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61>
- Simenstad, L.M. 2.Desember 2013. «Bølge av private skoler». Hentet fra: <https://www.klassekampen.no/article/20131202/ARTICLE/131209996>

- Statistisk Sentralbyrå. 2018 13.Desember. Elevar i grunnskolen. Hentet fra:
<https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/utgrs/aar>
- Steinerskolen i Trondheim. (2019, 12.Mai). Grunnskolen – Skolepenger. hentet fra:
<http://trondheim.steinerskolen.no/grunnskolen/skolepenger>
- Søderlund, D. (2006, 2.Oktober). Flinkere med montessoripedagogikk. Hentet fra:
<https://forskning.no/pedagogiske-fag-skole-og-utdanning-barn-og-ungdom/flinkere-med-montessoripedagogikk/1019460?qt-artikkelbunn=2>
- Utdanningsdirektoratet. (2019, 12.Mai). Kva er nasjonale prøver? Hentet fra:
<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/nasjonale-prover/om-nasjonale-prover/>
- Utdanningsdirektoratet. 2019. Nasjonale prøver ungdomstrinn. Hentet fra:
<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsresultater/nasjonale-proever-ungdomstrinn/nasjonalt?orgaggr=o&kjonn=a&trinn=8&sammenstilling=1&fordeling=2>
- Utdanningsdirektoratet. 2019. Nasjonale prøver 5.trinn. Hentet fra:
<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsresultater/nasjonale-proever-5-trinn/nasjonalt?orgaggr=o&kjonn=a&sammenstilling=1&fordeling=2>
- Utdanningsdirektoratet, Skoleporten. 2019. Eksamenskarakterer. Hentet fra
<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsresultater/eksamenskarakterer/nasjonalt?orgaggr=p&kjonn=a&sammenstilling=1&fordeling=2>
- Utdanningsdirektoratet. 2015. *Læreplanverket. Prinsipper for opplæringen*. Hentet fra:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/prinsipper-for-opplaringen2/tilpassa-opplaring-og-likeverdige-foresetnader/>
- Utdanningsdirektoratet. 25.April 2018. Skolenedleggelse: det er færre skoler i dag en for 10år siden. Hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finnforskning/tema/skolenedleggelse>
- Volckmar, N. (2016). *Utdanningshistorie – grunnskolen som samfunnsintegrerende institusjon*. (1.utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Refleksjonsnotat

Jeg har alltid vært interessert i historie. Krigshistorie, fiksjon, fortellinger, biografier, verdenshistorie, alt fenger meg. Jeg hadde aldri egentlig tenkt på norsk utdanningshistorie, og min plass i den før jeg ble introdusert til faget gjennom studiene mine. Veien fra katedralskole til fellesskole fant jeg utrolig interessant, og det faktum at jeg personlig har fått oppleve en del av denne historien gjorde faget bare mer interessant.

Jeg er født sent på året i 1995, 22. Oktober for å være helt nøyaktig. Det vil si at jeg var en av de tidligste årskullene som fikk oppleve en av Gudmund Hernes' (AP) skolereformer da skolestarten ble senket til 6-år. Det vil si at jeg startet på mitt løp av enhetsskolen som (Hernes fortsatt omtalte det) da jeg var 5 år gammel, og ble ferdig med «enhetsskolen» i 2014 da jeg fikk vitnemålet mitt fra Heimdal Videregående Skole i Trondheim.

Som alltid arbeider jeg best under press. I min mening er det å ha en deadline i bakhodet noe som presser meg til å prestere. Det blir selvfølgelig mye kaffe og mye stress men jeg mener dette er den beste arbeidsmetoden for meg. Arbeidet på denne oppgaven har derfor hatt en noe treg start med en eksplosiv slutfase. Det skal sies at jeg fant relativt fort ut om hva temaet mitt skulle være, og jeg hadde en veiledende disposisjon klar ganske fort. Men i kjent stil blir det tidligste arbeidet jeg legger ned i oppgaven mer en ramme og retningslinje da oppgaven får en noe annerledes form da man nærmer seg slutfasen. Tittelen på oppgaven har jeg endret minst 5 ganger men problemstillingen har alltid vært den samme. Jeg har omtalt skrivemåten min som «totalt kaos» til flere av mine venner, da jeg jobber med flere deler av oppgaven samtidig.

Det å avgrense oppgaven har vært en utfordring. Det er mye informasjon å hente angående temaet. Jeg valgte også en oppgavestil som ga stor utrolig stor frihet og det finnes masse informasjon å hente ned å analysere. Avgrensing ble et nøkkelord her altså. Jeg skrev originalt rundt 28-30 sider, der jeg la fram ulike private skoler og la fram en mer detaljert historievandring gjennom norskutdanningshistorie. Derfor ble det en stor oppgave å kutte såpass mye at oppgaven skulle passe formen. Men jeg mener det er en utrolig spennende

oppgave om det som jeg mener er et av de mest omdiskuterte temaene i den utdanningspolitiske debatten

